

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår ref.:
201510064-5
(Bes oppgitt ved henvendelse)

Deres ref.:

Dato:
Kristiansand, 03.12.2015

Høringssvar fra Kristiansand kommune - rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester.

Ved gjennomlesning av høringsnotatet er det vanskelig å se hvilken endring forslagene vil ha for brukerne rettigheter i praksis. Intensjonen om at departementet vil forplikte kommunene sterkere enn i dag til å innfri de pliktene de har, mener vi ikke kan graderes og at kommunene pålagt å gi forsvarlige tjenester også sykehjem ved gjeldende lovverk.

Lovforslaget endrer ikke på rett til nødvendige og forsvarlige tjenester og gir ikke brukere større rettigheter enn det som foreligger i dagens lovverk. Kristiansand kommune kan ikke se at denne lovendringen medfører en reell styrking av brukers rettigheter ut over det som ligger i dagens lovverk.

Det nye lovforslaget kan gi inntrykk av å styrke brukerens medbestemmelse over hvilket tjenestetilbud og når tjenestetilbudet (sykehjemsplass eller bolig med heldøgns bemanning) skal gis. Brukeren har rett til å medvirke ved utforming av tjenestetilbudet og brukers ønsker skal tillegges stor vekt ved tildeling av tjenester, men det er en helhetlig helse- og sosialfaglig vurdering av brukers behov opp mot mulighet til å sørge for nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester som er styrende for når rett på sykehjemsplass inntreffer.

Legens vurdering:

Legens vurdering av pasientens helsemessige tilstand er et viktig bidrag som grunnlag i kommunen vurdering av brukers behov for heldøgns tjenester. Kristiansand kommune mener at det ikke blir riktig kun å fremheve legens vurderinger for å belyse brukers behov. Erfaring viser at legens opplysninger og anbefalinger kan ha varierende kvalitet, og at ikke legen alltid har oversikt over hvilke andre kommunale tilbud den enkelte bruker har eller kan få tilbud om. Legens vurderinger kan ikke isolert legges til grunn for vilkår for tjenestene. Legens beskrivelse av den enkelte pasients helsetilstand og medisinskfaglige vurdering vil være en del av flere kilder hvor bruker og pårørende og andre fagpersoner som kjenner bruker er sentrale for å få en helhetlig oversikt over brukers behov for tjenester.

Nasjonale kriterier:

Det er vanskelig å se hvordan det kan utarbeides nasjonale kriterier som vil kunne være gjeldende for alle kommuner når det er helhetlige individuelle kartlegginger som blant annet tar hensyn til lokale forhold som bosituasjon, nettverk og nærmiljø som ligger til grunn for vurderinger om tjenestetilbud er forsvarlig eller ikke.

Postadresse
Kristiansand kommune

Virksomhet service og
forvaltning
Postboks 417 Lund
4604 KRISTIANSAND S

Besøksadresse

Kristiansand
Vår saksbehandler

Ellen K. Torgersen
Telefon

E-postadresse
post.helseogsosial@kristiansand.kommun
e.no
Webadresse

<http://www.kristiansand.kommune.no>
Foretaksregisteret
NO963296746

Ved fastsettelse av nasjonale kriterier mener vi at kommunenes mulighet til selv å organisere og utvikle helse- og omsorgstjenester ut i fra lokale forhold, vil bli begrenset. Erfaring viser at et tilpasset antall korttids plasser, avlastningsplasser og andre tilbud påvirker etterspørsel etter sykehjemsplasser og at lokale forhold påvirker behov for antall sykehjemsplasser. Nasjonale kriterier for tildeling av opphold i sykehjem vil i så måte også påvirke kriterier for øvrige kommunale helse- og omsorgstjenester som inngår i kommunenes «omsorgstrapp».

Kommunal forskrift vedrørende lokale kriterier:

At kommunene pålegges i større grad å synliggjøre kriterier for tildeling av sine tjenester og deriblant langtids plass i sykehjem, mener vi vil gi kommunens innbyggere forutsigbarhet, bedre informasjon og kunne gi trygghet på tilgang på tjenestene når behov oppstår.

En lokal forskrift vil kunne bli utarbeidet i sammenheng med kriterier for tildeling av øvrige helse- og omsorgstjenester i kommunen basert på lokale forhold og kommunens strategier for helse- og omsorgstjenester.

Den kommunale helse- og omsorgstjenesten har utviklet seg, og vil måtte utvikle seg hvor teknologiske løsninger, eksempelvis ulik varslingsteknologi vil kunne endre de kommunale helse- og omsorgstjenestene og mulighetene for at brukere kan bo hjemme lenger med trygge tjenester i eget hjem.

Forslag om at kommunale kriterier også skal omfatte personer som etter kommunens vurdering er best tjent med et slikt tilbud, men som med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av plass, mener vi ikke er formålstjenlig av flere grunner. Det vil bety økt byråkratisering med at det skal vurderes opp mot to ulike kriterienivåer (venteliste eller direkte plass i sykehjem). Det vil kunne skape urealistiske forventninger hos brukere, som blir stående på liste fordi andre brukere må tildeles plass som følge av at de ikke kan gis nødvendige og forsvarlige tjenester i hjemmet.

Kristiansand kommune mener at forslaget bør endres fra SKAL til KAN utarbeide forskrift med lokale kriterier for tildeling av langtids plass og at denne ikke skal omfatte personer som kan bo forsvarlig i eget hjem.

Pålegg om å føre ventelister

Kristiansand kommune mener at å sette brukere på venteliste til sykehjem strider med brukers rettsikkerhet. Det fremkommer av dagens lovverk (også presisert i høringsnotat) at dersom heldøgns tilbud med opphold i sykehjem eller omsorgsbolig er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester, har pasienten rett på et slikt tilbud. Vi mener at når det søkes på sykehjemsplass og bruker ikke fyller vilkår etter loven, skal det fremgå i vedtak (avslag) hva som ligger til grunn for vurderingen, hvilke helse- og omsorgstjenester bruker får tildelt i hjemmet og hvordan videre dialog ved endret behov skal ivaretas.

I følge høringsnotat vil det være pasienter og brukere som ikke har en umiddelbar rett på opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig som vil kunne oppfylle kommunale kriterier for tildeling av langtids plass og kommunene skal pålegges å ha en venteliste for disse brukerne. Det vises til at det er ulik praksis mellom kommunene på hvilke vedtak som fattes til brukerne og at det kan skape usikkerhet og konflikt.

Ved å gi brukere vedtak på at de fyller kriterier for langtids plass i sykehjem, men kan likevel ivaretas med andre tjenester i hjemmet mener vi, ikke gir bruker realistisk informasjon om hva de kan forvente av den kommunale tjenesten. Behovet for trygghet og forutsigbarhet for at den kommunale helse- og omsorgstjenesten kjenner til brukerens fremtidige behov for sykehjem mener vi ivaretas gjennom de observasjoner som gjøres av fastlege og øvrige tjenester. Øvrige tjenester vil melde behov for sykehjemsplass dersom brukers behov er endret og behov tilsier at bruker ikke lenger kan gis nødvendig og forsvarlig hjelp i hjemmet.

Kristiansand kommune mener at en praksis med å sette brukere på venteliste vil skape større usikkerhet hos brukere og deres pårørende, da det å bli satt på venteliste vil ikke gi noe informasjon til bruker om hva som skal til for at de kommer forover i køen, dersom andre brukere ikke kan vente på en plass.

Søknader om kommunale tjenester følger av forvaltningslovens prinsipper hvor kommunene har en opplysnings-, veilednings-, og informasjonsplikt ovenfor brukere som søker på tjenestene. Vi mener at brukers rett på informasjon er sikret gjennom forvaltningslovens prinsipper hvor vedtak skal begrunne og synliggjøre de vurdering som er gjort for hvorvidt bruker fyller vilkår for sykehjem eller ikke. Det gir brukeren mulighet til å klage på vedtaket til Fylkesmannen. Kriterier for å kunne stå på venteliste skal følge forvaltningslovens regler og vil slik vi ser det kunne bety en økt byråkratisering.

Det er krevende for den enkelte kommune å ha systemer for å ha oversikt over brukere som til enhver tid har behov for sykehjemsplass, men Kristiansand kommune mener at det å sette brukere på venteliste vil kunne bli kompliserende i dette. Risiko er at for enkelhets skyld settes brukere en venteliste fremfor å gi avslag på tjenesten ut fra at det er vurdert at bruker kan gis nødvendige og forsvarlige tjenester i hjemmet. Det fremholdes i høringsnotatet at det bør lages tidsfrister for når bruker som settes på venteliste kan forvente å få plass, men det vil være svært vanskelig å fastslå da det til enhver tid er bruker med mest behov som skal prioriteres.

Kristiansand kommune foreslår at kommunene ikke pålegges å opprette venteliste for brukere som kan gis trygge og forsvarlige tjenester i hjemmet.

Med hilsen

Ellen K. Torgersen
Virksomhetsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk og gyldig uten underskrift